

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 13CoP/59/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4622201181
Dátum vydania rozhodnutia: 19. 06. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Janka Benkovičová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2024:4622201181.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Janky Benkovičovej a sudcov JUDr. Daniela Ilavského a JUDr. Táne Šefčíkovej, vo veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa: A. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom u matky, zastúpený Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Topoľčany ako kolíznym opatrovníkom, dieťa rodičov matky: C. B., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom D. XXXX/XX, A. a otca: E. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom A. XXX, o zvýšenie vyživovacej povinnosti otca na maloleté dieťa, o odvolaní otca proti rozsudku Okresného súdu Nitra, č. k. 10P/96/2022-279 zo dňa 29.01.2024, takto

rozhodol:

- I. Rozsudok súdu prvej inštancie potvrdzuje.
- II. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Nitra, ako súd prvej inštancie, odvolaním napadnutým rozsudkom zvýšil vyživovaciu povinnosť otca na maloletého zo sumy 80,- eur na sumu 100,- eur mesačne od 01.06.2022 a zároveň tým zmenil rozsudok Okresného súdu Topoľčany č. k. 9P/208/2019-100 zo dňa 25.02.2020 (I. výrok). Zročné výživné otca za čas od 01.06.2022 do 31.01.2024 v sume 400,- eur povolil otcovi splácať v splátkach po 20 eur spolu s bežným výživným do rúk matky, pod následkom straty výhody splátok (II. výrok). V ostatných častiach ponechal uvedený rozsudku nezmenený (III. výrok). O trovách konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania (IV. výrok).

2. Prvoinštančný súd vec právne posúdil podľa § 121 Civilného mimosporového poriadku (ďalej aj „CMP“), § 62 ods. 1, 2, 4, 5, § 63 ods. 1, 2, § 75 ods. 1, § 77 ods. 1, § 78 ods. 1, 3 Zákona o rodine (ďalej aj „ZoR“) a dospel k záveru o dôvodnosti zvýšenia vyživovacej povinnosti otca zo sumy 80,- eur na sumu 100,- eur, ktorú považoval za primeranú veku, ako aj odôvodneným potrebám maloletého, tiež príjmovým a majetkovým pomerom rodičov, otcovej potencionálnej možnosti a schopnosti dosahovať vyšší príjem, než aký dosahuje aktuálne. Zohľadnil trávenie času maloletým u otca, počas ktorého si otec plní svoju vyživovaciu povinnosť voči nemu naturálnymi plneniami, poskytovaním stravy, ubytovania, hygieny a pod. Zvýšenie výživného o sumu 20,- eur považoval za primerané, zohľadňujúce všetky zákonom stanovené kritéria a okolnosti daného prípadu, pričom vyživovaciu povinnosť zvýšil de facto od podania návrhu matkou, ktorý podala dňa 30.05.2022, keďže už v tom čase boli pomery účastníkov oproti predchádzajúcej úprave zmenené do takej miery, že odôvodňovali iné rozhodnutie o výživnom. Otec už v tom čase podnikal, nemal dlhy a okrem príjmu z podnikania dostal od štátu príspevok v sume 5 600,- eur a pribudla mu tiež suma 10 000,- eur z predaja majetku. Mal za to, že v čase rozvodu bol otec zamestnaný v pracovnom pomere s príjmom vo výške 635,62 eura, pričom o prácu prišiel vlastnou vinou tým, že porušil pracovnú disciplínu a zamestnávateľ s ním rozviazal pracovný pomer ku dňu 31.05.2020 dohodou, následne bol nezamestnaný až do 28.02.2022, poberal dávky v hmotnej núdzi a od 01.03.2022 podniká na základe živnostenského oprávnenia, a to prípravné práce pri realizácii

stavieb, prevažne pre spol. F. G., ktoré si fakturuje. Jeho pracovná schopnosť murára je obmedzená pre neurologické ochorenie horných končatín, čo bolo preukázané lekárskou správou všeobecného lekára, avšak so vzdelaním strojní mechanik a kvalifikáciou v danom odbore by bol schopný zamestnať v rámci odboru, v ktorom je vyučený, kde by mohol dosahovať pravidelný mesačný príjem u viacerých zamestnávateľov v okrese Topoľčany do 1 200,- eur brutto, preto prihladol na tento potencionálny príjem otca, ktorý ak má problémy so zdravotným stavom na výkon práce, na ktorú má živnostenské oprávnenie, by mohol dosahovať vyšší príjem výkonom inej práce, zvlášť tej, na ktorú má kvalifikáciu. Od posledného rozhodnutia sa však zlepšili majetkové pomery otca, ktorý získal finančnú sumu za predaj pozemku, zanikol mu záväzok, keďže už nespláca úver. Tiež poukázal na zlepšenie príjmu matky, ktorá zarába viac, než v čase rozvodu o 300,- eur mesačne, naďalej má však záväzky titulom hypotekárneho úveru a dvoch pôžičiek. Tiež poukázal na zmenu pomerov na strane maloletého, ktorý je aktuálne v poslednom ročníku základnej školy, s čím sa zvýšili výdavky vo všetkých smeroch, ako aj na voľnočasové aktivity – floorbal, kde činí mesačný poplatok 18,- eur a tiež so zdravotným stavom maloletého má matka mesačne výdavky 12,- eur. Tiež mal za preukázané tvrdenie otca o kupovaní oblečenia a obuvi maloletému, ktorý u otca trávi každý víkend a prevažnú časť prázdnin, z ktorého dôvodu nevyhovel návrhu matky na zvýšenie vyživovacej povinnosti v celom rozsahu, ale vyživovacia povinnosť otca zvýšil len o sumu 20,- eur, keďže je zrejme, že otec sa na výžive maloletého okrem platenia výživného podieľa aj tým, že u neho trávi každý týždeň od piatku do nedele, ako aj počas prázdnin, okrem čoho mu dáva vreckové, ak maloletý o to požiada, pričom ide o sumy 10,- eur. Vzhľadom na zmenu pomerov na strane všetkých účastníkov konania a dobu, ktorá uplynula od predchádzajúceho rozhodnutia v trvaní 3 rokov, považoval návrh za dôvodný. Zročné výživné vo výške 400,- eur povolil otcovi splácať v mesačných splátkach, pričom išlo o dlh na výživnom za obdobie od 01.06.2022 do 31.01.2024.

3. O trovách konania rozhodol podľa § 52 CMP.

4. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podal otec v zákonnej lehote odvolanie a žiadal, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zmenil tak, že návrh matky na zvýšenie vyživovacej povinnosti ako nedôvodný zamietne.

5. Namietal nedostatočne zistený skutočný stav vecí, pretože sa prvoinštančný súd nezaoberal skúmaním faktorov majúcich vplyv na výšku výživného, najmä skúmaním zmeny pomerov nielen na strane maloletého a jeho, ale aj na strane matky, neskúmal jeho príjmy a neporovnal ich s príjmom v čase ostatného rozhodovania, ale stále poukazoval na poskytnutie finančného príspevku vo výške 5 600,- eur, ktoré použil na zakúpenie náradia a nie na živobytie. Mal za to, že na jeho strane sa nezmenili pomery, naďalej nie je schopný chodiť do práce zo zdravotných dôvodov pre problémy s karpálnym tunelom a vysokému tlaku, pričom okresný súd si vyžiadal správu, podľa ktorej sa lieči na hypertenziu s trojkombináciou liečiv, pre hypercholesteronómiu a od novembra 2023 je liečený neurológom pre syndróm karpálneho tunela na oboch rukách, v dôsledku ktorej má prácu v odbore stavebného robotníka výrazne obmedzenú. Jeho mesačné výdavky na lieky predstavujú sumu 20,- eur. Prvoinštančný súd skúmať zmenu pomerov na strane matky, ktorá bola určitý čas práceneschopná, ale poberala nemocenské dávky v nie malej výške. Taktiež namietalo, že prvoinštančný súd sa nezaoberal časom, ktorý trávi maloletý v jeho domácnosti počas mesiaca, ako aj počas prázdnin, keď okrem stravy a výživného mu kupuje aj iné veci, keďže k nemu chodí každý víkend, ako aj všetky sviatky a celé prázdniny, čo pripomína striedavú starostlivosť, má s tým nemalé výdavky, avšak je rád, že maloletý chodí k nemu domov. Opätovne sa riešili iba výdavky matky, ktorá hrá na úbohú matku bez finančných prostriedkov, pritom má stabilnú a dobre platenú prácu, on žil doteraz len z úspor z minulosti a momentálne si požičiava od rodičov a známych, jeho práca pomocného stavebného robotníka stagnuje, bude to horšie. Poukaz na ponúkanú prácu cez úrad práce neznamenať hneď realitu danej možnosti sa zamestnať, čo nemôže vzhľadom na poskytnutú finančnú dotáciu z úradu práce, ako aj s prihliadnutím na zdravotné problémy, pričom v odbore stojného mechanika nemá žiadnu prax a ani vek, pričom pri dopyte na danú prácu mu bolo oznámené, že by ho neprijali. Počas pobytu maloletého v jeho domácnosti má matka veľa času pre seba a nie také výdavky, čoho dôkazom je prerobenie jej bytu, zakúpenie si drahého psa, navštevovanie drahých kaviarní a diskoték, zväčšenie poprsia a tiež sa nehanbí si dať naďalej platiť výživné na jej už dospelú nevďačnú dcéru, ktorú si naivne osvojil ako deväťročnú, živil ju štrnásť rokov a následne sa voči nemu zachovala nevhodne tým, že sa mu vyhrážala. Aktuálne si hľadá prácu, preto by bolo potrebné prihliadnuť na jeho aktuálnu finančnú situáciu a skutočné výdavky na živobytie, čo nebolo riešené a neustále je poukazované na sumu 10 000,- eur z predaja záhrady, za pozemok, ktorý bol predaný za 11 004,- eura s kúpnu zmluvou

pred štyrmi rokmi dňa 20.07.2020, pričom sumu použil na vyplatenie dlhu v banke. Rovnako nechápe poukaz na stratu zamestnania pred štyrmi rokmi pre porušenie pracovnej disciplíny, čo sa nezakladá na pravde, pretože podľa vyjadrenia bývalého zamestnávateľa bol dôvodom výpovede nedostatok práce z dôvodu pandémie Covid-19 a tiež jeho zdravotné problémy, čo bolo spôsobené aj vtedajšou situáciou zo strany matky maloletého, ktorá ho opustila s deťmi. Práca v stavebnej firme ako stavebného robotníka vo výškach nebola pre neho vhodná, preto ukončil pracovný pomer dohodou. Popieral tiež návštevu maloletého na floorbale a s tým spojené výdavky vo výške 18,- eur mesačne, keďže daný šport maloletý nevykonáva takmer tri roky. Je pravdou, že keď maloletý u neho trávi čas na obedy chodia k jeho matke, ktorá býva neďaleko, kupuje mu značkové oblečenie, chodia na výlety a tiež mu dáva vreckové približne 10,- eur, teda sa maloletému venuje, živí ho, z ktorého dôvodu nechápe dôvodnosť zvýšenia výživného. Matka dieťaťa si žije na vysokej nohe, on nemá z čoho žiť a nemá finančné prostriedky na výživu maloletého, ktorého však živí.

6. Matka vo vyjadrení k odvolaniu otca navrhla napadnutý rozsudok potvrdiť, keďže zvýšenie výživného o sumu 20,- eur nepredstavuje ani z časti pokrytie nákladov na dieťa, pričom zo strany otca ide o vyhýbanie sa zo zodpovednosti a hranie divadla, ona ako žiteľ rodiny má väčšie výdavky na chod domácnosti v porovnaní s otcom. Jej výdavky zahŕňajú aj hypotekárny úver ako aj energie, nevyhnutné pre bežné fungovanie rodiny, pričom s pribúdajúcim vekom sa nároky maloletého zvyšujú a tieto nie je schopná financovať z aktuálnej výšky výživného 80,- eur. V súvislosti s výsledkami v škole bolo potrebné maloletému zabezpečiť doučovanie z matematiky minimálne raz do týždňa, s čím mala mesačne výdavky približne 30,- eur a tiež v rámci vzdelania sú náklady spojené s knihami a školskými pomôckami vo výške približne 20,- eur, s návštevou úpravy vlasov 20,- eur, úrazovou poisťkou 15,- eur, s telefónom 15,- eur, ktoré výdavky financuje výlučne ona. Maloletý navštevuje otca na základe rozhodnutia súdu v rozvodovom konaní, avšak otec sa neustále sťažuje na frekvenciu návštev, hoci súd rozhodol o možnosti návštev počas všetkých sviatkov, prázdnin a voľna po ich spoločnej dohode, preto nemá záujem do toho zasahovať a brániť v tom maloletému, ktorý ak navštívi otca častejšie, je to z dôvodu stretávania sa so svojimi priateľmi, kedy vyhľadáva kontakt s rovesníkmi. Prehlásenie otca o povinnosti živiť maloletého z dôvodu týchto návštev považuje za smutné a na zamyslenie, jeho vypočítavosť cítila na vlastnej koži, pričom vždy dá maloletému peniaze na cestu tam, ako aj na ďalšie výdavky s tým spojené, čo mesačne činí vreckové 40,- eur, takže otec nemá s návštevami maloletého žiadne výdavky a celá starostlivosť o maloletého je v jej režii. Podľa nej si otec žije nadštandardne, vlastní autá, motorku, luxusne zariadenú vlastnú nehnuteľnosť, má drahý kamerový systém a značkové oblečenie. Na maloletého platí minimum, pričom na seba minie na rozmary ako na alkohol, cigarety, výlety a stravuje sa u svojej matky, rovnako ako aj maloletý, takže otec je v súvislosti s nákupom potravín odbremený a ak niečo maloletému aj zakúpi, nemôže si to zobrať do miesta trvalého bydliska. Čokoľvek maloletý potrebuje konfrontuje s ňou a nie s otcom, pretože sa ho bojí žiadať o peniaze. Ako samoživiteľka sa snaží dosiahnuť príjem nadčasmi v práci, teda pracuje 6 dní zo 7, avšak otec sa prezentuje neschopnosťou pracovať, prácu vykonáva načierno, úrad práce mu prácu ponúkol, ale on sa vyhovára na zdravotné problémy, ktorými trpí väčšina ľudí vykonávajúcimi manuálnu prácu a kvôli daným problémom iní ľudia nezostávajú doma. Otec si protirečí tvrdením o poškodení karpálnych tunelov, ktoré môže mať iba z aktívnej manuálnej práce, pričom jeho stav nie je obmedzujúci, odmieta zmenu práce, keďže sa venuje tej svojej na čierno a voči nej je maximálne zaujatý, vyvoláva konflikty.

7. Kolízny opatrovník sa k odvolaniu otca nevyjadril.

8. Krajský súd, ako súd odvolací [§ 3 ods. 5 písm. b) CMP], vec preskúmal v rozsahu určenom ustanovením § 65, § 66 CMP, bez nariadenia pojednávania § 385 ods. 1 CSP a contrario a rozsudok súd prvej inštancie ako vecne správny podľa § 387 ods.1 CSP potvrdil.

9. Podľa § 387 ods. 1 CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

10. Odvolací súd po preskúmaní napadnutého rozhodnutia, ako aj celého spisového materiálu dospel k záveru, že súd prvej inštancie postupoval procesne správne, žiadnej vady konania sa nedopustil, v dostatočnom rozsahu sa zaoberal všetkými skutočnosťami potrebnými pre vyhlásenie rozhodnutia, na základe vykonaných dôkazov dospel k správnym skutkovým zisteniam, vec i správne právne posúdil.

11. Podľa § 62 ods. 1 až 5 ZoR, plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť. Obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov. Každý rodič bez ohľadu na svoje schopnosti, možnosti a majetkové pomery je povinný plniť svoju vyživovaciu povinnosť v minimálnom rozsahu vo výške 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrené nepľnoleté dieťaťa alebo na nezaopatrené dieťa podľa osobitného zákona. Pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Ak rodičia žijú spolu, prihliadne súd aj na starostlivosť rodičov o domácnosť. Výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť.

12. Podľa § 75 ods. 1 ZoR, pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprímerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

13. Rodičia maloletého dieťaťa sú povinní prispievať na výživu maloletého dieťaťa, pričom plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť. Pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará pričom výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Zároveň pri určení výživného súd prihliada na odôvodnené potreby oprávneného ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Je potrebné zdôrazniť, že na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania. Základom pre hodnotenie schopností a možností rodičov platí výživné je zistenie ich skutočných príjmov, ako aj podkladov odôvodňujúcich záver, že tento príjem zodpovedá telesným i duševným schopnostiam rodiča, jeho skúsenostiam, plneniu jeho pracovných povinností, ako aj miestnym možnostiam jeho uplatnenia. Výživným sa rozumejú náklady na uspokojovanie všetkých životných potrieb maloletého dieťaťa v súvislosti s jeho všestranným rozvojom a vývojom tak po stránke fyzickej, ako aj po stránke duševnej. Rozsah nákladov na úhradu týchto životných potrieb dieťaťa je rôzny, a to vzhľadom na jeho vek, spôsob prípravy na jeho budúce povolanie, zdravotný stav, ale aj jeho schopnosti. Na odôvodnené potreby oprávneného bezprostredne vplyvajú schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Ak sú tieto obmedzené, je zrejmé, že odôvodnenými budú môcť byť len bežné potreby nepresahujúce obvyklú základnú mieru potrieb oprávneného. Naopak pri vyššej životnej úrovni povinného môžu pod odôvodnené potreby spadať napr. vyššie uvedená tvorba úspor, ktorá síce nie je nevyhnutná, avšak môže dopomôcť k rozvoju oprávneného dieťaťa. Rozhodujúce sú vždy reálne zárobkové možnosti povinného dané ako jeho subjektívnymi vlastnosťami (vzdelaním, skúsenosťami, fyzickýminosťami), tak objektívnymi skutočnosťami, ako je najmä prítomnosť pracovných príležitostí. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného súd prihliada na druhej strane i vtedy, ak povinný bez náležitého odôvodnenia na seba berie neprímerané majetkové riziká, pochybne investuje, berie nevýhodné pôžičky, príp. sa vzdá lepších zárobkov, výhodnejšieho zamestnania a pod. Pri zmene zamestnania povinného na zamestnanie s nižším zárobkom súd povinne skúma okolnosti, za ktorých k uvedenej zmene došlo, a najmä či k nej došlo z dôležitých dôvodov, napr. zo zdravotných dôvodov povinného. V opačnom prípade by sa pri určovaní výživného vychádzalo zo schopností a možností povinného pred takouto zmenou zamestnania, resp. z majetkových pomerov, ktoré by tento mal, ak by svoj majetok nevystavoval neprímeraným majetkovým rizikám. Súd by v takomto prípade nemal brať ohľad na pokles príjmu povinného a pri určení výživného by mal vychádzať zo stavu, ako keby k zmene zamestnania povinného nedošlo.

14. Pri uplatnení princípu potenciality príjmov osoby povinnej platiť výživné oprávnenej osobe súd neprihliada len na skutočné (faktické) príjmy povinného, ktoré dosahuje v čase vyhlásenia rozsudku, ale vychádza z jeho potencialných príjmov, to znamená príjmov, ktoré povinný (potencialne) mohol mať vzhľadom na svoj vek, zdravotný stav, schopnosti, stupeň dosiahnutého vzdelania a jeho zamerania, prax, jazykové znalosti, dopyt na trhu práce. Tento princíp sa uplatňuje aj vtedy, keď povinný svojím konaním berie na seba neprímerané majetkové riziká zahŕňajúce aj takú činnosť, ktorá ohrozuje dosiahnutie príjmu, príp. vedie až k strate jeho príjmu a tým aj k strate možností platiť výživné. Na zníženie (stratu) príjmu povinného súd prihliada len v prípade jednoznačného preukázania takého dôležitého dôvodu, ktorý vznikol objektívne bez zavinenia povinného. Potentialita príjmov znamená

v reálnom použití v súlade s právnou normou situáciu, keď povinný nevyvíja dostatočnú aktivitu k tomu, aby svoje maloleté dieťa zabezpečil, aby maloleté dieťa malo uspokojené základné potreby, ktoré súvisia s jeho výživou a aj potreby, ktoré nie sú základné, ktoré sú nad rámec, ale súvisia s uspokojovaním možností, ktoré prináležia veku a potrebám maloletého dieťaťa. Potencialita teda znamená de facto, že povinný môže v daných podmienkach dosahovať zvýšený príjem než deklaruje v rozhodnom období. Podľa Ústavy Slovenskej republiky má však každý garantované základné právo na slobodnú voľbu povolania (hoci potencialita príjmov ju nepopiera) (z komentára k Zákonu o rodine, druhé prepracované a doplnené vydanie vydavateľstva Wolters kluwer, rok 2014, str. 110), ale zákonodarca umožňuje hodnotiť nielen životné okolnosti a pomery, ktoré sú reálne dané, ale aj tie, ktoré by za určitých podmienok mohli existovať. Zdôvodnenie sa vidí v existenčnom charaktere výživného a potrebe zabrániť povinnému, aby svojím konaním znižoval jeho rozsah.

15. Podľa § 78 ods. 1 ZoR, dohody a súdne rozhodnutia o výživnom možno zmeniť, ak sa zmenia pomery. Okrem výživného pre maloleté dieťa je zmena alebo zrušenie výživného možné len na návrh.

16. Pri rozhodovaní o zmene výživného je podstatná otázka zmena pomerov, či už na strane oprávneného alebo povinného. Podstatná zmena pomerov zmysle § 78 ods. 1 ZoR je taká výrazná zmena okolností, ktoré boli podkladom predchádzajúceho rozhodnutia, a to či už na strane povinného alebo oprávneného. Odvolací súd poukazuje na rozhodovaciu činnosť súdov, ktorá sa ustálila na tom, že podstatnou zmenou pomerov na strane maloletých detí pri rozhodovaní o výživnom sa považuje zmena resp. prechod dieťaťa z prvého stupňa ZŠ na druhý stupeň ZŠ alebo prechod zo základnej školy na strednú, resp. zo strednej na vysokú. V tomto smere dochádza u dieťaťa k podstatnej zmene, ktorá spočíva nie len vo zvýšení výdavkov spojených so štúdiom, ale aj k zvýšeniu výdavkov potrebných na zdravý fyzický a psychický rozvoj dieťaťa.

17. V konaniach podľa Civilného mimosporového konania má zisťovať skutočný stav vecí (§ 35 CMP), nemôže byť na neho prenášaná zodpovednosť účastníka za jeho vlastné záležitosti. „Uvedené smerovanie nie je možné dosiahnuť bez súčinnosti účastníkov konania, preto zákon aj v týchto veciach trvá na naplnení základných procesných povinností účastníkov, t.j. povinnosti tvrdenia právne relevantných skutočností a dôkaznej povinnosti,“ (pozri komentár k Civilnému mimosporovému poriadku § 35, 1 vydanie, 2017, doc. JUDr. Romana Smyčková, PhD. a kolektív, Nakladateľstvo C. H. Beck). V zmysle starej rímskej zásady "vigilantibus iura scripta sunt", „práva patria len bdelym“ (pozorným, ostražitým, opatrným, starostlivým), teda tým, ktorí sa aktívne zaujímajú o ochranu a výkon svojich práv a ktorí svoje procesné oprávnenia uplatňujú včas a s dostatočnou starostlivosťou a predvídavosťou. Z týchto dôvodov považuje odvolací súd aj túto námietku dovolateľa za nedôvodnú.

18. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie zvýšil vyživovaciu povinnosť otca na maloletého A. zo sumy 80,- eur na sumu 100,- eur od podania návrhu s poukazom na zistenú zmenu pomerov od poslednej úpravy výživného, ktorá bola v konaní o rozvod manželstva rozsudkom Okresného súdu Topoľčany č. k. 9P/208/219-100 zo dňa 25.02.2020, v ktorom ohľadne úpravy rodičovských práv a povinností bola uzavretá rodičovská dohoda, okrem dohody o úprave styku otca s maloletým každý páry týždeň od piatka od 17,00 hod. do nedele do 15,00 hod., ohľadne styku sa rodičia dohodli na výživnom na maloletého A. na sumu 80,- eur a na v tom čase maloletú H. vo výške 120,- eur. Predmetný rozsudok neobsahoval odôvodnenie, keďže účastníci konania sa práva podať odvolanie vzdali po vyhlásení rozsudku a zároveň proti výroku o uzavretí rodičovskej dohody nebolo odvolanie ani prípustné. Matka v tom čase dosahovala zárobok vo výške 969,27 eura, aktuálne má príjem 1 353,- eur, otec mal zárobok vo výške 635,62 eura, a to do 31.05.2020, kedy s ním bol ukončený pracovný pomer, a to z dôvodu neplnenia si pracovných povinností, ktorá skutočnosť vyplýva zo správy bývalého zamestnávateľa otca I. - J. G. zo dňa 26.06.2020 v konaní vedenom na pôvodnom Okresnom súde Topoľčany pod sp. zn. 10P/59/2020 o určenie výživného do rozvodu, v ktorom konaní sám otec na pojednávaní konanom dňa 25.06.2020 potvrdil skončenie pracovného pomeru, pretože pri búraní prác na stavbe zoberal dve staré batérie, bolo to však na neho, preto dostal výpoveď dohodou.

19. V predmetnom konaní ide v poradí o druhé rozhodnutie súdu prvej inštancie, pretože prvý rozsudok č. k. 10P96/2022-102 zo dňa 24.10.2022, ktorým okresný súd zvýšil vyživovaciu povinnosť otca zo sumy 80,- eur na sumu 120,- eur, bol uznesením Krajského súdu v Nitre, ako odvolacieho súdu v čase rozhodovania, č. k. 9CoP/3/2023-151 zo dňa 02.03.2023 zrušený a vrátený na ďalšie konanie, z dôvodu nedostatočne zisteného skutočného stavu vecí, a to najmä v smere skúmania zmeny pomerov na strane

maloletého, ale aj na strane rodičov a tiež bolo potrebné prihliadnuť na čas strávený maloletým u otca a dané skutočnosti posúdiť a zohľadniť.

20. Prvoinštančný súd vzhľadom na zmenu pomerov na strane maloletého, ktorý v čase predchádzajúceho rozhodnutia navštevoval 5. ročník základnej školy a aktuálne je už v 9. ročníku, ďalšie dieťa rodičov – dcéra, navštevovala 2. ročník Strednej hotelovej školy v Topoľčanoch.

21. Predchádzajúci návrh otca na zníženie vyživovacej povinnosti bol zamietnutý rozsudkom Okresného súdu Topoľčany č. k. 9P/148/2020-90 zo dňa 01.12.2020, a to práve z dôvodu ukončenia pracovného pomeru otca pre porušenie pracovnej disciplíny, teda pre stratu zamestnania vlastným pričinením, pričom následná práceneschopnosť otca bola následkom jeho havárie skútom v auguste 2020 na poľnej ceste neurčenej práve na daný typ, a teda spôsobené zranenia boli v dôsledku nezodpovedného správania sa otca. Nebola preukázaná zmena pomerov odôvodňujúca zmenu vyživovacej povinnosti otca, z ktorého dôvodu bol jeho návrh na zníženie vyživovacej povinnosti zamietnutý.

22. Prvoinštančný súd aktuálne vychádzal z princípu potenciality príjmu otca, a to s prihliadnutím na jeho dosiahnuté vzdelanie v odbore strojný mechanik, v ktorom by bolo v jeho schopnostiach v okrese Topoľčany dosiahnuť príjem do 1 200,- eur brutto. Aj s prihliadnutím na zlepšenie majetkových pomerov na strane matky, ohľadne zvýšenia jej zárobku, s poukazom na zmenu pomerov na strane matky, na strane maloletého, ako aj po zohľadnení času tráveného maloletým u otca každý víkend, prvoinštančný súd vzhľadom na dôvodnosť zvýšenia vyživovacej povinnosti otca o sumu 20,- eur mesačne, teda na sumu 100,- eur mesačne, ktorá zodpovedá potrebám maloletého, ako aj potencionalnej možnosti otca dosahovať vyšší príjem, než aký dosahuje a to aj pri dvoch vyživovacích povinnostiach otca, pretože mu bola zvýšená vyživovacia povinnosť aj na plnoletú H. B., nar. XX.XX.XXXX vo výške 150,- eur, doposiaľ neprávoplatným rozsudkom zo dňa 30.03.2023 Okresného súdu Nitra (pôvodne Okresného súdu Topoľčany – pozn. odvolacieho súdu) v konaní vedenom pod sp. zn. 11Pc/15/2022.

23. Odvolacie námietky otca sa týkali nedostatočne zisteného skutočného stavu veci prvoinštančným súdom, s ktorou námietkou odvolací súd nesúhlasí, keďže po zrušení predchádzajúceho rozhodnutia odvolacím súdom, vykonal súd prvej inštancie náležité dokazovanie v naznačenom smere, ale aj v smere potrebnom pre riadne zistenie skutočného stavu veci, z ktorého vyvodil správny právny záver a konštatoval zmenu pomerov, ktorú vyjadril v bodoch 35 až 42 odôvodnenia napadnutého rozsudku. Preto je taktiež nedôvodná odvolacia námietka otca o neskúmaní zmeny pomerov na strane účastníkov konania, pretože túto okresný súd skúmal, vyhodnotil a dospel k správne mu záveru o dôvodnosti zvýšenia vyživovacej povinnosti otca, i keď len o sumu 20,- eur mesačne. Taktiež súd prvej inštancie v intenciách odvolacieho súdu, zohľadnil častú frekvenciu návštev maloletým u otca, ako aj to, že otec kupuje maloletému oblečenie, obuv, trávia spolu výlety, čo nepochybne malo vplyv na výšku zvýšenia vyživovacej povinnosti otca, ktorá ako bolo uvedené, bola zvýšená v minimálnej sume, teda len o 20,- eur mesačne, pričom vplyv na správnosť rozhodnutia nemá vplyv ani tvrdenie otca o zániku voľnočasovej aktivity maloletého vo floorbale.

24. Pokiaľ ide o odvolacie námietky otca o nemožnosti zamestnať sa vo vyučenom odbore vzhľadom na chýbajúcu prax a vek, túto skutočnosť a tvrdenia otca žiadnym spôsobom nepreukázal, teda relevantným spôsobom nespochybnil závery prvoinštančného súdu o potencionalite jeho príjmu v odbore strojný mechanik. Za nedôvodné považuje odvolací súd námietky otca týkajúce sa pomerov matky v súvislosti s jej nadštandardným spôsobom života, čo otec taktiež žiadnym spôsobom nepreukázal: Nebolo preukázané ani tvrdenie otca o skončení predchádzajúceho pracovného pomeru pre nedostatok práce z dôvodu pandémie Covid-19 a pre zdravotné problémy, pretože opak vyplýva z pripojeného spisu ako bolo uvedené vyššie, ktoré odvolacie námietky otca jednoznačne spochybnili správa bývalého zamestnávateľa otca v konaní o zníženie vyživovacej povinnosti otca. Táto skutočnosť však nemala žiadnu relevanciu pre rozhodnutie prvoinštančného súdu, ktorý nevychádzal z predchádzajúceho príjmu otca, ale z jeho potencionalného príjmu.

25. K tvrdeným zdravotným problémom otca, tieto odvolací súd nespochybnuje, avšak otec opätovne nepreukázal nespôsobilosť napriek zdravotným problémom vykonávať prácu, v ktorej je vyučený. Žiada sa dodať, že podobnými zdravotnými problémami trpí väčšina ľudskej populácie a navyše otec, ako už bolo uvedené, nepreukázal nespôsobilosť pracovnej schopnosti, nie je nezamestnaný a práceneschopný, za predpokladu dlhodobého nepriaznivého zdravotného stavu mal možnosť požiadať

o posúdenie zdravotnej spôsobilosti, prípadne o priznanie invalidného dôchodku, čo neučinil, teda odvolací súd neprihliadol na tvrdené zdravotné problémy otca tak, ako na ne neprihliadol ani súd prvej inštancie.

26. Preto odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

27. Pri rozhodovaní o trovách odvolacieho konania vychádzal odvolací súd z ustanovenia § 52 CMP, a preto rozhodol, že žiaden z účastníkov konania nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

28. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov členov senátu 3 : 0 (§ 393 ods. 2 veta druhá CSP).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP)

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plyní znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Ak zákon na podanie nevyžaduje osobitné náležitosti, v podaní sa uvedie,

- a) ktorému súdu je určené,
- b) kto ho robí,
- c) ktorej veci sa týka,
- d) čo sa ním sleduje a
- e) podpis.

(§ 127 ods. 1 CSP)

Ak ide o podanie urobené v prebiehajúcom konaní, náležitosťou podania je aj uvedenie spisovej značky tohto konania (§ 127 ods. 2 CSP).

Strany konania majú možnosť zvoliť si advokáta alebo obrátiť sa na Centrum právnej pomoci so žiadosťou o poskytnutie právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP). Žiadateľ, u ktorého hrozí nebezpečenstvo zmeškania lehoty, môže zároveň so žiadosťou požiadať centrum o predbežné poskytnutie právnej pomoci (§ 11 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z. z.).

Dovolať musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Ak má dovolanie vady podľa § 429 a dovolateľ na výzvu súdu prvej inštancie na odstránenie väd neodstráni vady, následkom neodstránenia väd dovolania je odmietnutie dovolania.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie ani na základe výzvy na plnenie (§ 379 ods. 1 a 2 CMP), môže mu súd uložiť pokutu do 1 000,- eur (§ 382 ods. 1 CMP), rozhodnúť o zastavení výplaty rodičovského príspevku a prídavku na dieťa a príplatku k prídavku na dieťa (§ 383 ods. 1 CMP) alebo odňať maloletého tomu, u koho podľa rozhodnutia nemá byť a postarať sa o jeho odovzdanie tomu, komu bolo podľa rozhodnutia zverené, alebo tomu, komu rozhodnutie priznáva právo na styk s maloletým po obmedzený čas, alebo tomu, kto je oprávnený neoprávnené premiestneného alebo zadržaného maloletého prevziať (§ 386 ods. 1 CMP) a to všetko aj bez návrhu (§ 376 ods. 2 CMP).